Vol 31
Nru 169
Lulju - Settembru 2010

L-ART Imqaddsa

RIVISTA BIBLIKA

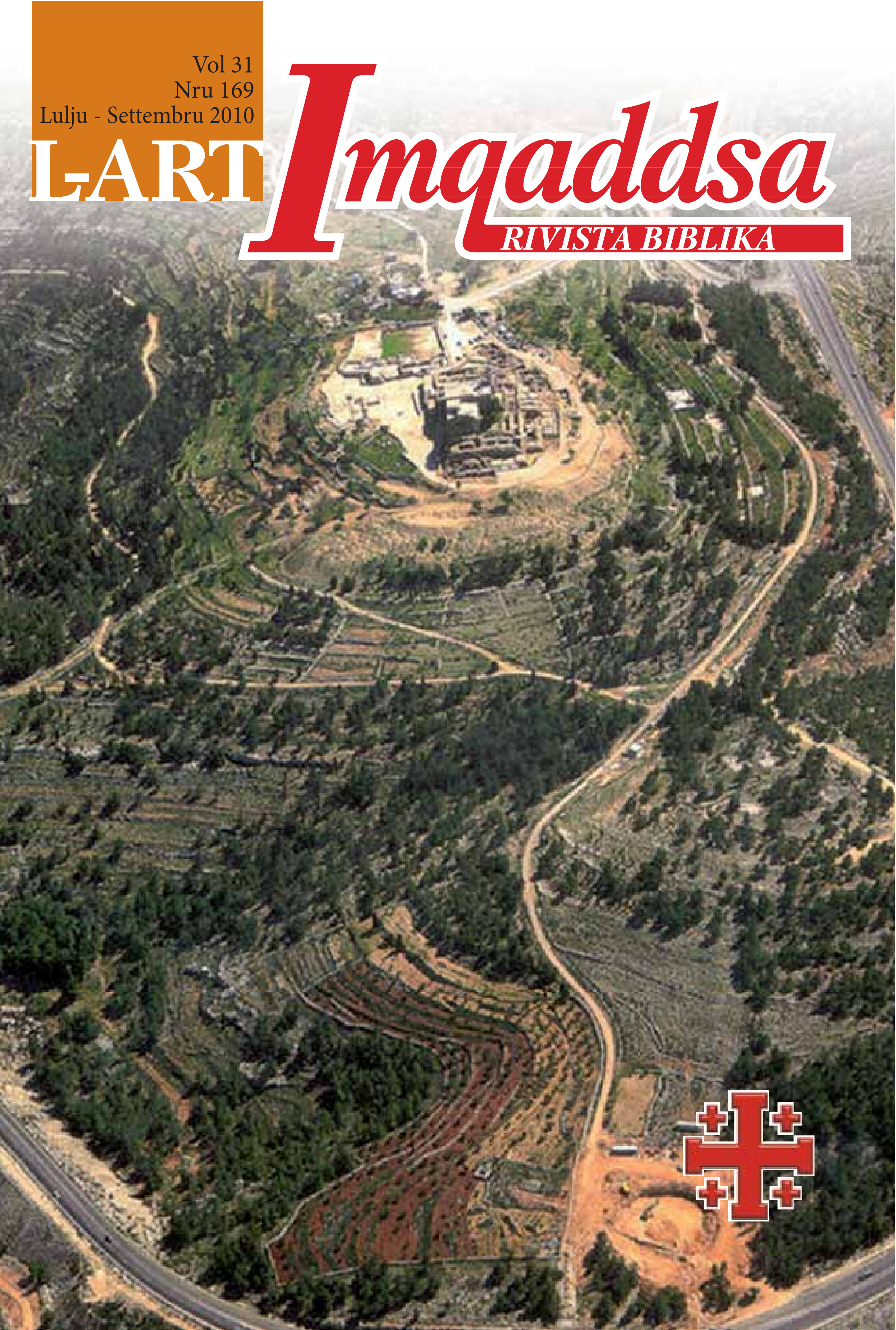

L-Art Imqaddsa

Rivista Biblika
li toħroġ kull tliet xhur
mill-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa tal-Provinċja
Franġiskana Maltija

EDITUR:
P. Twanny Chircop OFM
Kummissarju
tal-Art Imqaddsa

GRAFIKA:
P. Joseph Magro OFM

BORD EDITORJAL:
P. Marcello Ghirlando OFM
P. Noel Muscat OFM
Mr. Louis Casha

DISTRIBUZZJONI:
Fra. Lorrie Zerafa OFM

ABBONAMENT:
€10 fis-sena
€15 jew aktar Sostenitur

Kummissarjat
tal-Art Imqaddsa
8, Triq Santa Luċija,
Valletta, VLT 1188
Malta.
Tel: 21 242254
Fax: 21 252031

ISSETTJAT U STAMPAT:
Best Print Co. Ltd

Il-Materjal kollu li
jidher f'din ir-Rivista huwa
Copyright © tal-Kummis-
sarjat tal-Art Imqaddsa u
l-Edizzjoni TAU, 2010

comalt@ofm.org.mt
www.ofm.org.mt

Qoxra Quddiem:
L-Għolja ta' Nabi Samwil

Werrej

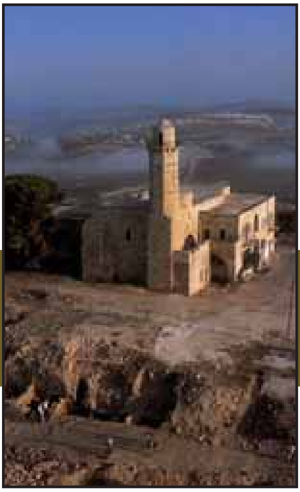

5

16

23

27

5 Nabi Samwil

16 Jom Kippur - Jum il-Maħfra - Jum it-Tpattija

23 L-Attenzjoni ta' Ġesù lejn in-nisa f'Luqa (2)

27 Il-Via Dolorosa (3)

36 Il-Parabboli ta' Ġesù fil-Vanġeli Sinottiċi

41 Saċerdozju ta' Kristu fl-ittra lil-Lhud (2)

36

Editorjal

ta' P. Twanny Chircop ofm

NEGOZJATI U POLITIKA FL-ART IMQADDSA

F'dawn l-aħħar ġimgħat qegħdin nassistu għat-taħdidiet bejn il-Prim Ministru Israeljan Binyamin Netanjahu u l-President Palestinjan Mahmoud Abbas. Dawn it-taħdidiet saru possibbli wara żmien twil ta' nuqqas ta' komunikazzjoni bejn il-partijiet, bl-inizjattiva tal-President Amerikan Obama. Hekk il-process ta' paci reġa' beda miexi, għalkemm b'passi ta' nemla, bl-għajnuna ta' l-Istati Uniti, tan-Nazzjonijiet Uniti, tal-Unjoni Ewropea u tar-Russja.

L-iskop tan-negozjati hu dak li, fi żmien sena, il-partijiet jaslu għal ftehim li jiggarantixxi lil Israel sigurtà u lill-Palestinjani jagħtihom id-dritt li jkollhom Stat sovran. Fuq il-karta kollox jidher car, imma mhux daqshekk ċar fil-prattika. Naraw ftit kif dawn in-negozjati jridu jqisu l-politika diverġenti taż-żewġ naħat.

Israel jaqbel li l-Palestinjani jkollhom Stat. Imma dan irid ikun Stat demilitarizzat. Dan l-iStat suppost li jkopri t-territorji okkupati minn Israel wara l-gwerra tal-1967, jiġifieri x-Xatt tal-Punent u l-iStrixxa ta' Gaża. Fil-fatt, l-iStat Palestinjan li jipproponi Israel ikopri biss 60 fil-mija minn din l-art. Ikun imdawwar kollu kemm hu minn territorju Israeljan, hekk li l-wied tax-xmara Ġordan, li suppost li jifforma l-fruntiera naturali mal-Ġordanja, jibqa' f'idejn il-militar Israeljan. Fil-kumplament tat-territorju Israel bena mal-100 insedjament, li fosthom hemm bliet kbar, bħal Ma'ale Adummim, Ariel, Har Homa, u Gush Etzyon, li fihom jgħixu mal-

...editorjal

Negozjati u Politika fl-Art Imqaddsa

500 elf Israeljan, u li jdawru bliet oħrajn Palestinjani, bħal Betleħem u Ramallah. L-għejun prezzjużi tal-ilma, tant skars fuq l-għoljiet tas-Samarija u l-Lhudija, jibqgħu taħt proprjetà Israeljana. Fuq kollox, Israel mhux lest li jaċċetta li l-parti tal-lvant ta' Ġerusalemm tkun il-belt kapitali tal-Palestina, għax iqis lil Ġerusalemm magħquda bħala l-belt kapitali eterna ta' Israel.

Il-Palestinjani jridu Stat li jkopri t-territorju kollu li Israel okkupa fl-1967, u li fih il-Palestinjani jkunu jistgħu jivjaġġaw liberament, bla *road blocks* u *check points*. Iridu li jkun hemm kurridur naturali bejn Gaża u x-Xatt tal-Punent, u li l-Palestina jkollha fruntiera mal-Ġordanja u ma tkunx imdawra biss b'territorju Israeljan. Iridu li Israel jieqaf darba għal dejjem mill-bini ta' insedjamenti, u fejn dawn huma kbar wisq biex jinħattu Israel irid jirrestitwixxi lill-Palestina art oħra mit-territorju tiegħu. Iridu li perċentwal almenu mir-rifuġjati Palestinjani mkeccija fl-1967 jerġgħu lura fl-art ta' missirijiethom, u li Ġerusalemm tal-lvant tkun il-kapitali tal-Palestina.

Quddiem dawn iż-żewġ pożizzjonijiet jidher mill-ewwel kemm hu diffiċli li l-partijiet jaslu għal xi ftehim, almenu jekk mhux imġegħlin minn pressjoni minn barra. Min-naħa Israeljana hemm elementi estremisti fil-gvern ta' Netanyahu, fosthom il-Ministru tal-Affarijiet Barranin Avigdor Liebermann, li jinsisti li għandu jkun hemm separazzjoni mhux fuq bażi territorjali, imma fuq kif, fil-fatt, hi mqassma l-popolazzjoni llum f'Israel u fit-Territorji Okkupati. B'hekk Israel jirriżulta pajjiż b'karattru Lhudi biex minnu jibqgħu barra l-Palestinjani, anke dawk li jgħixu bħala cittadini Israeljani fil-Galilija. Min-naħa Palestinjana hemm il-problema tal-firda bejn iż-żewġ partiti ta' Fatah, li jmexxi x-Xatt tal-Punent, u tal-Ħamas, li jmexxi l-iStrixxa ta' Gaża. Sakemm tibqa' din il-firda tkun ħolma l-possibilità ta' ħolqien ta' Stat Palestinjan unitarju mibni fuq stil demokratiku.

Xi jkun ifisser dan kollu għall-insara u l-patrijiet Franġiskani fl-Art Imqaddsa? Ikun ifisser li, aktar ma ssir separazzjoni bejn Stat u ieħor, aktar se jkun diffiċli li jkun hemm kuntatt bejn l-insara, per eżempju, li jgħixu f'Ġerusalemm u f'Betleħem. Il-firda diġà bdiet tinħass. Postijiet bħal Emmaws issa huma maqtugħin barra, u ħafna pellegrini mhux qed jaslu f'dan is-santwarju hekk għażiż. Ftit jafu li n-negozjati tal-paci jaslu biex joħolqu żewġ Stati, imma li, fil-fatt, din ir-realtà tkabbar il-firda u d-diffikultajiet bejn parti u oħra aktar milli ssolvihom. Tidher ironija, imma hekk hi fil-fatt. Min jgħix fl-Art Imqaddsa jaf eżattament dak li qed ngħidu.